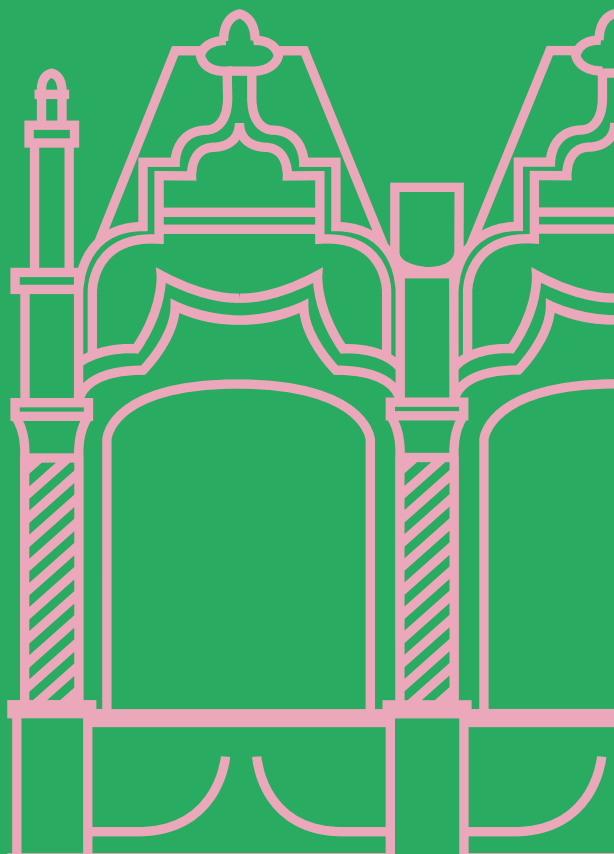

Propostes agroecològiques per un Granollers més sostenible

PER A LES ELECCIONS MUNICIPALS DEL 2019

ÍNDEX

PRÒLEG	3
GESTIÓ DELS BENS COMUNS I DEL TERRITORI	5
PRODUCCIÓ AGROECOLÒGICA	7
COMERCIALIZACIÓ I CONSUM	8
ESTRUCTURES LOCALS I COMARCALS	9
SABERS, EDUCACIÓ I CANVI CULTURAL	11
NORMATIVES, CONTRACTACIONS I FINANÇAMENT	13

PRÒLEG

Vivim temps en què les polítiques neoliberals i les elits que les impulsen provoquen marginació social, empobriment econòmic i polític, i destrucció de pobles, cultures, ecosistemes, paisatges i mitjans de subsistència. L'agricultura industrial s'ha convertit en una fal·làcia i està sent una catàstrofe per al món. Des del moment que l'agricultura es va concebre com un important nínxol de negoci i d'especulació financera, el resultat no ha estat altre que un alarmant deteriorament mediambiental, com ara sòls i aigües contaminades, destrucció d'ecosistemes i cultures locals, pèrdua de biodiversitat, etc.

També, però, són temps d'un nou protagonisme social, que, de forma generosa i conscient, està sembrant revoltes: revoltes diverses i interconnectades que coincideixen a situar la cura per la vida en el centre dels nostres valors i, per tant, de les nostres pràctiques, revoltes que s'encomanen per proximitat, que entusiasmen perquè es basen en el bé comú, que obren camins, des de baix, per construir altres móns possibles, revoltes on no tenen cabuda les economies pensades des de la lògica de l'acumulació sinó les economies socials i solidàries. Aquí no s'entén l'alimentació i, per tant, l'agricultura com un negoci; aquí pensem agricultures que sostinguin la nostra vida i la dels territoris com ara l'agricultura camperola que amb les seves pràctiques productives agroecològiques i sostenibles sempre ha alimentat el món d'una manera justa i saludable i només ho ha deixat de fer quan als camperols i camperoles se'ls ha negat el dret a la terra per poder produir.

PER UN MUNICIPALISME TRANSFORMADOR

Els qui defensem aquests principis creiem en un municipalisme transformador, que amplii l'autogovern i la participació dins i fora de les actuals institucions, que pot i ha de donar suport a la transició des d'un model d'agricultura capitalista i d'alimentació globalitzada cap a la sobirania alimentària, partint de la revalorització dels criteris socials, ambientals i de proximitat.

Defensem els espais locals, municipals, com a llocs de transformació per impulsar, des de la base, experiències que condueixen a la sobirania alimentària.

De cara a les properes eleccions municipals, presentem un conjunt de propostes i reflexions sobre la forma com creiem que cal abordar, en l'entorn local, actuacions encaminades a impulsar la sobirania alimentària, formulades en els diferents àmbits on es plantegen objectius i propostes per assolir-la. No hi ha receptes. Es tracta d'un document que pretén generar, acompanyar o facilitar tant accions com reflexions.

Partim de la necessitat d'abordar de forma holística el sistema agroalimentari del municipi, tenint en compte tant les dimensions horitzontals (medi ambient, salut, cultura, patrimoni, ocupació, igualtat, educació, etc.) com les dimensions verticals de la cadena (producció, transformació, emmagatzematge, transport, distribució, comercialització, consum, gestió de residus), tot concebant-lo en el marc d'un context global.

Igualment creiem que altres béns necessaris per viure han d'estar garantits per a tothom. Per tant, proposem la gestió municipal dels béns comuns, com ara l'aigua o l'energia, d'una manera semblant com s'està fent a altres municipis, i afavorir entitats, cooperatives, associacions que tinguin com a manera de funcionar l'economia social i solidària per tal que puguin gestionar els béns bàsics comuns com l'aigua, l'energia, l'habitatge o l'alimentació.

ANTECEDENTS

Granollers és un municipi que durant molts anys ha estat centre d'una important activitat agrícola. La concurrència de la gent als diferents mercats setmanals, l'interès per moviments associatius agroecològics com ara La Magrana Vallesana, l'interès creixent pels horts urbans, la disponibilitat de tenir encara espais on poder treballar l'agricultura, estudis recents com [Granollers ciutat agropolitana](#) (AC) i planificacions com el *Pla Estratègic de Palou* i les diferents experiències en agricultura agroecològica que estan creixent a la comarca fan que puguem començar un camí cap a la sobirania alimentària.

Altres ciutats com ara:

- **València, amb la creació del Consell Alimentari,**
- **Terrassa, amb la creació del Consell d'economia solidària,**
- **Saragossa, Madrid, Barcelona..., que estan assajant models de contractació pública que afavoreixi la sobirania alimentària,**

són alguns exemples de municipis que ja han iniciat aquest camí.

Granollers, a més, va signar el [Pacte de Polítiques Alimentàries de Milà](#) el 2015 i es va adherir a la [Red de Ciudades por la Agroecología](#) el 2017, amb el compromís de prendre una sèrie de mesures cap a la transformació agroecològica de la ciutat. La propera legislatura ha de ser ja un punt de partença per a portar a terme polítiques ben decidides en aquest sentit.

GESTIÓ DELS BÉNS COMUNS I DEL TERRITORI

Creiem que la terra és un patrimoni massa important, potser el més important que té un municipi, i que cal defensar-la davant dels interessos especulatiu i que no es pot deixar a les lleis del mercat. La promoció d'una agricultura urbana i periurbana ha de tenir un lloc rellevant en el futur de Granollers. Per això, proposem de fer una important inversió per tal d'augmentar la propietat pública de la terra. L'accés a la terra, a més, afavoreix la creació de llocs de treball, l'agricultura de proximitat i l'agroecologia.

També considerem que és cabdal la cura i potenciació de les llavors locals, facilitar-ne l'accés, enfront del domini de les grans empreses multinacionals que, a partir d'imposar uns tipus determinats de llavors, intenten tenir, cada vegada més, el control sobre l'alimentació mundial.

Els horts urbans són un important patrimoni de la ciutat. Considerem que són imprescindibles ja que vinculen la població amb la terra, ajuden al coneixement dels processos agrícoles, afavoreixen la vida comunitària i aturen l'especulació del sòl urbà tot acostant la vida de la ciutat als processos naturals.

Cal entendre el patrimoni natural del municipi com una riquesa de totes i tots que cal conèixer, cuidar i preservar. Cal portar a terme polítiques urbanístiques que no només tinguin en compte la regulació de la part urbanitzada d'una ciutat sinó també tot el capital natural del municipi.

Algunes mesures a implantar tenint en compte aquests aspectes són:

Conservació del capital natural

- **Promoure polítiques públiques per tenir cura del nostre patrimoni natural.**
- **Promoure, a través d'accions comunitàries, campanyes de coneixement, estimació, gestió i respecte del nostre patrimoni natural per tal que la ciutadania sigui cuidadora de l'entorn.**
- **Elaborar un mapa del capital natural del municipi i la identificació dels seus recursos naturals des de la base de la preservació de l'equilibri ecològic dels espais.**
- **Posar en valor el paper dels productors i productores que apliquen pràctiques extensives, agroecològiques, i d'altres com a preservadores del capital natural dels municipis.**

Promoció de l'agricultura urbana i periurbana

- Recuperar i protegir espais agraris al municipi com un actiu territorial estratègic dins del planejament urbanístic redefinint els criteris de planificació.
- Impulsar una declaració conjunta dels ajuntaments de la comarca per protegir, valoritzar i blindar la terra agrària.
- Crear un parc agrari per preservar el territori i garantir la continuïtat de l'activitat agrícola i ramadera al municipi, fent-la rendible econòmicament.
- Adquirir terres de l'entorn de la ciutat per dedicar-les a l'agricultura de proximitat, principalment agroecològica, garantint la titularitat pública d'una part del parc agrari.
- Desenvolupar, millorar i consolidar els bancs de terres en zones urbanes i periurbanes per potenciar el manteniment de la pagesia actual i la incorporació de la nova pagesia amb mecanismes facilitadors d'accés a la terra, mitjançant plans integrals o cooperacions amb incubadores pageses, altres programes formatius o d'integració social.
- Incloure i facilitar informació sobre els itineraris de formació agrària en els assessoraments formatius i laborals al municipi.
- Potenciar el Banc de Llavors del Vallès Oriental per tal de catalogar, recuperar i difondre l'agrobiodiversitat, així com incrementar la presència de varietats locals en el mercat agroalimentari. El Banc de Llavors pot proveir els horts comunitaris i municipals de la ciutat.
- Investigar la potencialitat dels usos lúdics i turístics de les zones agràries, que poden promoure el contacte entre persones productores i consumidores, com a generadors de beneficis per a l'agricultura, així com preveure possibles perjudicis.

Horts urbans

- Reservar terres urbanes als diferents barris de Granollers per convertir-les en horts comunitaris.
- Aprofitar finques no utilitzades de titularitat pública o privada per a la creació d'horts urbans comunitaris i ecològics.
- Fomentar en aquests horts el manteniment i reproducció de varietats de productes locals a través de la relació amb el Banc de Llavors.
- Fomentar l'horticultura urbana ecològica tot promovent campanyes de sensibilització, cursos, incentius i ajuts públics.
- Impulsar el valor pedagògic dels horts urbans tant pel que fa a les pràctiques agrícoles com a l'estimació i cures per la terra.

PRODUCCIÓ AGROECOLÒGICA

La pagesia ha estat una de les activitats tradicionals del Vallès, i Granollers ha estat centre comercial d'aquesta pagesia. El procés d'industrialització viscut durant el segle XIX i XX va portar a un retrocés important de l'activitat agrícola que es va traduir en la pèrdua d'una gran quantitat de terres productives i en l'allunyament de la producció d'aliments.

Proposem portar a terme polítiques decidides per tornar a fomentar la pagesia ecològica i de proximitat com una activitat econòmica bàsica per a la nostra ciutat.

En aquest àmbit, proposem:

- Promoure la sobirania i l'autosuficiència alimentàries tot donant suport a la producció local i comarcal.
- Impulsar la reconversió de l'agricultura i la ramaderia convencionals cap a un model ecològic, regeneratiu, local i d'economia social.
- Per l'interès i el bé comú, declarar Granollers ciutat lliure de transgènics i ciutat lliure de glifosats. Incorporar la ciutat a aquelles declaracions coherents amb unes polítiques de promoció de la sobirania alimentària i la cura per la terra.
- En la producció dels parcs agraris agroecològics i en l'agricultura de proximitat, tenir en compte la Taxa de Retorn Energètic (TRE), és a dir, les unitats d'energia invertides per cada unitat d'energia obtinguda, per tal de fomentar sistemes alimentaris eficients, amb baixa dependència del petroli i baixes emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH).
- Oferir plans formatius municipals o supramunicipals sobre pràctiques agroecològiques, creació de cooperatives i entitats de l'economia social i solidària, circuits curts de comercialització, transformació agroalimentària, normatives sanitàries, etc.
- Fomentar la contractació d'agents de desenvolupament local per a la promoció, implantació i acompanyament de polítiques relacionades amb el sector agroalimentari.

COMERCIALITZACIÓ I CONSUM

Volem incrementar i enfortir les opcions per accedir a aliments de proximitat i agroecològics en base a circuits i canals curts de comercialització diversos que repercutixin positivament en l'economia local. Aquests circuits han d'integrar-se i contribuir a la consolidació del Mercat Social: una xarxa de producció, transformació, distribució i consum de béns i serveis amb criteris ètics, democràtics, ecològics i solidaris, constituïda per empreses i entitats de l'economia social i solidària i per les persones consumidores.

Així mateix, estem a favor de models que repercutixin en una millora de la salut de la població i en la prevenció de malalties vinculades a hàbits alimentaris inadequats i al sedentarisme a través de facilitar l'accés a aliments de qualitat, comprats al barri, reduint els desplaçaments en vehicle privat i augmentant la vida veïnal i l'activitat econòmica local.

Per aconseguir-ho, proposem:

Suport a la creació i consolidació de xarxes locals de distribució d'aliments, en base a una economia social i solidària

- Donar suport decididament a la creació i consolidació de xarxes locals de comercialització d'aliments i cooperatives de consum ecològic i local.
- Impulsar centrals d'abastiment local que facilitin les relacions comercials entre productors i comercialitzadors locals (per exemple, centrals de compra de productes locals).
- Donar suport a les empreses locals que proporcionin productes de primera necessitat substitutius dels importats.
- Enfortir la compra pública alimentària de proximitat, agroecològica i de comerç just en la restauració col·lectiva. Introduir criteris d'aquestes característiques en els plec de condicions de les adjudicacions de menjadors escolars, d'hospitals, de residències, etc., i l'establiment de percentatges mínims obligatoris de consum agroecològic de proximitat.

Mercats i comerç alimentaris

- Promoure mercats de productes de proximitat i agroecològics, i afavorir la venda directa de productors a consumidors.
- Establir criteris tècnics i polítics dins del funcionament de mercats municipals per afavorir decididament la comercialització d'aliments de proximitat i agroecològics.
- Vetllar pel manteniment i consolidació del comerç i de petites botigues de proximitat, sobretot d'aliments i de productes de primera necessitat, per les seves funcions socials i de model comercial.

ESTRUCTURES LOCALS I COMARCALS

Per a portar a terme aquest canvi necessari veiem urgent aprofitar la propera legislatura per crear una sèrie d'estructures tant locals com comarcals.

A la vegada, també creiem important crear estructures locals de governança, planificació i seguiment de la qualitat alimentària del municipi.

Estructures de producció i transformació alimentàries

- Promoure incubadores agràries per impulsar projectes de persones que es volen incorporar al sector agrari i que necessiten testar la seva idea d'empresa en unes condicions de període de prova, facilitant recursos productius (terres i infraestructura) i assessorament tècnic i empresarial.
- Consolidar i mantenir el Banc de Llavors del Vallès Oriental com a peça clau per avançar cap a la sobirania alimentària i per mantenir la riquesa de la biodiversitat cultivada del territori.
- Crear escorxadors i obradors col·lectius polivalents i públics per tal de fomentar l'establiment de petites empreses d'economia social i solidària en l'àmbit de l'elaboració i la transformació alimentàries.
- Recuperar recursos i afavorir el tancament dels cicles naturals que es donen al municipi com ara impulsar programes de recollida d'aigües pluvials a les teulades de la ciutat, producció de compost de qualitat a partir de restes alimentàries, etc.

Estructures de distribució i comercialització

- Promoure la creació de centrals de compres. Sovint el petit productor agroecològic es troba amb la dificultat afegida de comercialitzar els seus productes. A mesura que aquest tipus de producció es va consolidant cal potenciar la figura del distribuïdor de productes agroecològics amb models de circuits curts. Cal establir unes normes acordades entre productors, distribuïdors i consumidors per tal que els preus siguin justos per a tothom. El fet de tractar-se d'una producció i distribució de proximitat ho facilita.
- Crear un mapa viu de productors i productes agroecològics i artesans locals i comarcals.

Estructures de governança, planificació i seguiment

- Crear la carta alimentària del municipi i elaborar un pla d'acció alimentari municipal fonamentat en els criteris de la sobirania alimentària, l'agroecologia i l'economia social i solidària.
- Definir un pla d'avaluació i seguiment amb un sistema d'indicadors sobre la qualitat alimentària i el malbaratament de recursos alimentaris al municipi.
- Consolidar la figura d'agent de desenvolupament local per a la promoció i implantació decidida de les polítiques alimentàries al municipi.

SABERS, EDUCACIÓ I CANVI CULTURAL

Un dels temes més importants és fer arribar el coneixement de la terra, l'agricultura, la ramaderia, l'agroecologia, etc., als ciutadans i ciutadanes. En molts casos, hem perdut la nostra relació amb la terra. Creiem que és urgent promoure un canvi cultural en aquest sentit, perquè les persones tinguem un coneixement més ampli, com a primer pas per a portar a terme una democratització cap a la sobirania alimentària i potenciar una visió crítica sobre els missatges i sobre les campanyes que tenen com a finalitat l'especulació i la riquesa per part d'alguns en contra de l'interès general de produir aliments sans i nutritius i a l'abast de tothom. Ens cal una nova cultura que porti un canvi d'actituds cap a una vida millor, més humana, saludable i sostenible.

A la vegada veiem amb preocupació la pèrdua dels sabers sobre aquests temes, sabers que eren democratitzadors i molt arrelats a la terra. La pèrdua d'aquests sabers ens porta al fet que un dels pilars bàsics de la vida de les persones, com és l'alimentació, depengui de grans empreses i dels seus tècnics.

En aquest àmbit, proposem:

- Revisar els imaginaris col·lectius de què és el benestar i de què entenem per tenir una bona vida. Per tant, cal impulsar estils de vida més austers i en harmonia amb la natura.
- Donar suport i promoure la recuperació de sabers, tècniques i oficis tradicionals sobre els treballs agrícoles. Proposem crear un banc de coneixements que estigui a l'abast de tothom. Aquesta proposta ens sembla especialment urgent ja que els camperols que ens poden transmetre aquests coneixements es troben en edats molt avançades i correm el perill de perdre, de cop, una gran quantitat de sabers acumulats durant centenars d'anys i que s'han mostrat molt eficaços per una agricultura de proximitat i de respecte a la terra.
- Revisar els currículums educatius i introduir conceptes i pràctiques sobre educació ecosocial i agroecologia.
- Potenciar la xarxa d'escoles hortolanes i els horts urbans per tal que la ciutadania visqui i conegui la terra, els processos naturals de la creació d'aliments, i per tal que desenvolupin valors com ara la cura de la terra, de les plantes i de la resta d'éssers vius. En aquesta línia, proposem fomentar l'horticultura urbana i ecològica amb campanyes, cursos, incentius, etc.
- Portar a terme campanyes culturals amb xerrades, jornades, activitats per a escolars i per adults, projecció de documentals, creació de llibres

interactius, materials escolars... que facin referència a l'agricultura ecològica i de proximitat, a l'interès pel bé comú i per la salut, les opcions de consum, les dietes, etc.

- **Revalorar socialment el paper dels agricultors i agricultores, donant-los la paraula en espais de debat i formació; per exemple, en centres educatius, seminaris o tallers del municipi, com a assessors en projectes d'horts escolars i menjadors col·lectius ecològics, i afavorir, així, l'intercanvi generacional i reivindicar el coneixement tradicional.**
- **Afavorir la trobada entre el món rural i el món urbà per tal de compartir problemàtiques comunes, experiències, coneixements, solucions... Creiem que és del tot necessari iniciar un acostament entre el món rural i el món urbà que porti a un millor coneixement dels productes, dels productors, dels punts de vista dels consumidors, de la necessitat i respecte pel medi ambient, i que fomenti el consum agroecològic i de proximitat; una trobada entre dues cultures que massa sovint s'han donat l'esquena.**
- **Establir convenis de col·laboració amb entitats del món rural per fomentar la consolidació de projectes rurals i l'intercanvi de coneixements rurals-urbans.**

NORMATIVES, CONTRACTACIONS I FINANÇAMENT

Volem donar una atenció especial a les possibilitats legals pel que fa a les normatives i contractacions.

La compra i contractació pública representa al voltant del 20% del PIB. És per aquest motiu que el seu ús estratègic com a política pública és del tot rellevant per promoure una economia més social i sostenible.

Alguns exemples de compra pública responsable en alimentació els trobem a l'estudi "La inclusió d'aspectes ambientals, socials i de bon govern en la contractació pública. Anàlisi de casos", de Setem i Opcions, on, entre d'altres, es recullen bones pràctiques de municipis com Barcelona, Madrid o València. Es destaca el cas de l'Ajuntament de Saragossa, que més enllà d'exigir producte ecològic, estableix un percentatge mínim d'aliments que provinquin de Centres Especials de Treball del municipi o de la "Red Agroecològica de Zaragoza", i també valora el compostatge de la fracció orgànica o la presentació d'un pla d'acció contra el malbaratament alimentari.

Per més informació, un dels recursos més destacats en contractació pública responsable és el [Portal de contractació pública responsable](#) de REAS.

Proposem:

- **Tenir en compte les noves directives europees de 2014 i, principalment, la Directiva 2014/24/UE i la seva recent transposició a l'Estat amb la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (LCSP), que han propiciat l'aparició d'un nou paradigma de la contractació pública, on l'adjudicació ja no es limita a l'oferta econòmicament més avantatjosa.**
- **Fer compra pública alimentària responsable, introduint clàusules socials i ambientals als plec de clàusules administratives particulars i als plec de prescripcions tècniques, així com mesures d'acreditació i seguiment.**
- **Dotar-se de recursos econòmics i invertir esforços en formació en contractació per ser capaços d'aprofitar l'oportunitat que ofereix el nou marc legal. És crucial la formació dels tècnics i tècniques de contractació en la matèria, i compartir coneixement amb altres administracions i entitats que hi treballen.**
- **Desburocratitzar els processos legals, en aquests moments molt llargs i feixucs, per tal d'afavorir projectes i iniciatives agroecològiques locals.**

- **Prohibir els establiments de menjar ràpid al voltant de les escoles per fer front a una cultura d'alimentació poc saludable que contribueix a l'obesitat infantil i a altres malalties derivades.**
- **Aturar els projectes de grans superfícies actualment en preparació o tramitació, ja que representen un obstacle important als circuits de distribució necessaris per a la sobirania alimentària.**
- **Posar en marxa línies de finançament, subvencions públiques i desgravacions fiscals per donar suport a iniciatives de producció agroecològica i de proximitat, de transició de l'agricultura convencional a l'agroecològica, etc.**

Associació de Consumidors i Productors

LA MAGRANA VALLESANA